

An Garda Síochána

Straitéis an Gharda Síochána um Chosc agus Laghdú na Coireachta

Ag cur Cosc a haon

2017

CLÁR ÁBHAIR

RANNÁN	SONRAÍ	LEATHANACH
	Réamhfocal an Choimisinéara	2
1	Réamhrá	3
2	Aidhm & Torthaí Ionchais	4
3	Prionsabail Dea-Chleachtais	5
4	Straitéisí Éifeachtacha chun an Coireacht a Chosc	7
5	Príomhghnéithe Bunúsacha	8
6	Saincheisteanna na Coireachta a bhfuil Tosaíocht Acu	8
7	Faireachán a dhéanamh, Athbhreithniú agus Rialachas	8
8	Conclúid	9
9	Plean Forfheidhmithe	10

RÉAMHFHOCAL AN CHOIMISINÉARA

Tá ríméad orm Straitéis an Gharda Síochána um Chosc agus Laghdú na Coireachta a chur faoinar mbráid.

Bhí cosc na coireachta mar fheidhm lárnach de chuid an Gharda Síochána riamh anall. Mar sin féin, má táimid chun tosaíocht a thabhairt do chosc na coireachta thar aon ní eile, beidh athrú éitis ag teastáil ónár n-eagraíocht. Cuirtear cosc ar an gcoireacht ar an gcéad dul síos trí phóilíneacht onghníomhach. Má dhéantar póilíneacht onghníomhach a n-éireoidh go maith leis laghdófar an eagla a bhíonn roimh an gcoireacht agus an baol go dtarlóidh athíospart. Go bunúsach, nuair a chruthófar cultúr ina gcuirfead cosc ar an gcoireacht saorfaidh sé acmhainní na nGardaí agus cuirfidh sé ar ár gcumas freagairt go héifeachtach do ghníomhaíocht choiriúil.

Bíonn éifeacht thruamhéalach ag an gcoireacht ar íospartaigh agus ar a dteaghlaigh agus tógann sé píosa fada orthu teacht slán as. Cuireann beartas sheirbhís íospartach an Gharda Síochána íospartaigh i gcroílár ár seirbhíse trí sheirbhís ómósach, misniúil, freagrach agus iontaofa a sholáthar do gach íospartach. I gcás ina bhfuil cosc na coireachta mar rogha, déanann sé ciall gurb é sin an beartas is fearr le cur i bhfeidhm in ionad imscrúdú, brath agus ionchúiseamh ina dhiaidh sin tar éis don choir a bheith déanta.

Forbraíodh an Straitéis um Chosc agus Laghdú na Coireachta seo mar straitéis uileghabhálach chun léiriú a thabhairt ar an gcaoi a n-úsáidfear acmhainní na nGardaí chun an choireacht a chosc agus a laghdú agus comhlánóidh sé ár bPóilíneacht agus ár tSlándáil le Clár um Nuachóiriú agus Athnuachana TRUST 2016-2021.

Beartaítear i dTreoirínte NA maidir leis an gCoireacht a Chosc (Rún Ecosoc 2002/13) prionsabail dea-chleachtas den scoth maidir leis an gcoireacht a chosc. Bhí ár nAonad Náisiúnta um Chosc na Coireachta agus ár nOifig Rannóige um Chosc na Coireachta ríthábhachtach chun cosc na coireachta agus tionscnaimh laghdaithe a thiomáint ar fud an Stáit. Tá forbairt na Straitéise uileghabhálaí seo um Chosc agus Laghdú na Coireachta deartha chun leanúint den traidisiún sin agus éiteas um chosc na coireachta a neadú san eagraíocht ar fud gach aicme agus aonad speisialaithe den Gharda Síochána.

Is snáithe lárnach d'aon straitéis in aghaidh na coireachta iad na tionscnaimh um chosc agus laghdú na coireachta á gcur chun cinn ag an nGarda Síochána cosúil le hOibríocht Thor. Tugann siad rabhadh don phobal maidir le treochtaí coireachta áirithe, tugann siad cumhacht dóibh gníomh coisctheach a ghlacadh agus iad ag súil go dtiocfaidh laghdú ar an gcoir sin dá bharr. Ina theannta sin, tá samhail oibríochta straitéisí ceaptha ag an nGarda Síochána a ionchorpróidh cosc ar an gcoireacht mar phríomh-thosaíocht.

Mar eagraíocht, tá traidisiún fadbhunaithe ag an nGarda Síochána ó thaobh dlúthchaidrimh a chothú agus a fhorbairt leis na pobail ar a bhfreastalaíonn sé. Nuair a chuirtear cosc ar an gcoireacht chun cinn le cabhair ó na comhpháirtíochtaí agus ó na comhoibrithe sin baintear amach sprioc choiteann maidir le tacú le hÉire níos fearr do chách. Tríd an gcosc a chur chun tosaigh, is é ár dtiomantas an straitéis seo a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm chun an choireacht a chosc agus a laghdú ar fud na hÉireann.

Nóirín O'Sullivan
Coimisinéir an Gharda Síochána
Aibreán 2017

1 Réamhrá

Tá an Garda Síochána tiomanta do thosaíocht a thabhairt do chosc na coireachta thar aon ní eile. Bíonn tionchar diúltach ag coireacht agus ar fhaitíos roimh an gcoireacht ar cháilíocht beatha cuid mhaith daoine sa phobal agus aithníonn an Garda Síochána, ionas go rachfar i ngleic go héifeachtach leis an gcoireacht agus leis an bhfaitíos roimh an gcoireacht, nach mór go mbeadh straitéisí cuimsitheacha ann maidir leis an gcoireacht a chosc agus a laghdú. Ag tógáil ar cheachtanna atá foghlamtha againn, forbraíodh roinnt straitéisí, amhail Faire Comharsanachta, Pobal ar Aire, An Choireacht a Chosc Trí Dhearadh Comhshaoil (CPTED) agus oibríochtaí atá dírithe go sonrach chun cineálacha áirithe coireachta a chomhrac. Mar sin féin, is furasta leis an gcoirpeach athruithe a dhéanamh iad féin agus dá bhrí sin ní mór athbhreithniú, measúnú, leasuithe beaga a dhéanamh ar na straitéisí de shíor agus cinn nua a chur ina n-ionad de réir mar is gá agus straitéisí nua a fhorbairt má tá uainn fanacht chun tosaigh ar an gcoirpeach.

Beidh cosc na coireachta éifeachtach trí chomhpháirtíocht agus chomhoibriú le páirtithe leasmhara sa phobal agus le gníomhaireachtaí Stáit agus ní mór go n-áireofaí i straitéisí rathúla gnéithe agus grúpaí laistigh den tsochaí seachas na Gardaí iad féin. Is ‘straitéisí na nGardaí’ iad na straitéisí atá beartaithe anseo agus cé go bhfuil comhoibriú géar beartaithe le gníomhaireachtaí agus le grúpaí eile srl. is straitéis náisiúnta é go bunúsach leis na ‘Gardaí amháin’. Bheadh dearcadh níos iomláine agus níos cuimsithí i gceist le straitéis náisiúnta i ndáiríre agus d’fhorbrófaí í le gach comhlacht, grúpa agus gníomhaireacht ábhartha ón tús ar fad .i. ó na céimeanna taighde agus forbartha síos go dtí na céimeanna cur chun feidhme agus measúnaithe.

Ní mór do straitéis náisiúnta iomlán leis an gcoireacht a chosc agus a laghdú ‘an tsochaí go léir’ agus ‘an pobal go léir’ a chur san áireamh. Is é sin le rá, ní féidir é a fhágáil faoi na Gardaí astu féin – ní mór go mbeadh gach sraith den tsochaí, gníomhaireachtaí Stáit, údaráis áitiúla, boird sláinte, scoileanna srl. agus gach sraith den phobal síos go dtí an saoránach féin rannpháirteach. Ní straitéis náisiúnta i ndáiríre í an straitéis seo sa chiall sin. In ionad sin, is straitéis onghníomhach de chuid na ngardaí atá inti chun déileáil le fadhbanna coireachta atá os comhair ár saoránaigh agus d’fhonn creat agus teimpléad a thabhairt chun straitéisí sonracha a fhorbairt a bheidh dírithe ar dhul i ngleic le catagóirí áirithe coireachta, ar bhonn áitiúil, réigiúnach nó náisiúnta. Táimid muiníneach go spreagfaidh foilsíú na straitéise seo ó na gardaí díospóireacht níos leithne maidir leis an ngá atá le straitéis níos iomláine chun an choireacht a chosc ina gcuirfear an tsochaí iomlán san áireamh.

Bunófar cur i bhfeidhm na straitéise seo ar cheithre cholún agus déanfar í a sheachadadh ar an mbonn sin. Áireofar leis an gcur i bhfeidhm roinnt tionscnamh réamhghníomhach a thabhairt isteach cosúil le hIonad Barr Feabhais Náisiúnta um Chosc na Coireachta an Gharda Síochána agus Seaimpín um Chosc na Coireachta laistigh den Gharda Síochána. Bainfidh na Gardaí go léir buntáiste as na tionscnaimh seo trí oideachas, oiliúint agus rochtain ar acmhainní as a bhforbrófar sa deireadh thiar traidisiún laistigh den eagraíocht ina spreagfar cosc agus laghdú na coireachta.

Is iad seo a leanas na ceithre cholún den Phlean Forfheidhmithe:

- ▲ Ag Tógáil ár nAcmhainne Straitéisí maidir le Cosc na Coireachta
- ▲ Seirbhís Ghairmiúil um Chosc na Coireachta a oibriú trí Chomhpháirtíocht agus
- ▲ Chomhoibriú le Pobail
- ▲ Cuir Chuige Saincheaptha a chur i bhfeidhm maidir le Cosc na Coireachta laistigh de Phobail
- ▲ Teachtaireachtaí maidir le Cosc na Coireachta a chur in iúl don Phobal

2 Aidhm & Torthaí Ionchais

Forbraíodh an Straitéis um Chosc agus Laghdú na Coireachta mar acmhainn agus mar threoir-doiciméad ina dtugtar achoimre ar chineálacha cur chuige éifeachtach maidir leis an gcoireacht a chosc agus a laghdú. Déantar cur síos ann ar raon beart is féidir leis an nGarda Síochána a ghlacadh d'fhonn beartais um chosc agus laghdú na coireachta a sheachadadh go héifeachtach. Tabharfaidh sé treoir trí bhíthin dea-chleachtais chun cuidiú le beartais agus straitéisí iomchuí a fhorbairt chun dul i ngleic le fadhbanna sonracha a bhaineann leis an gcoireacht agus chun tacú le pobail níos sábháilte. Go sonrach, beidh sé mar aidhm ag an straitéis:

- ▲ Prionsabail maidir le dea-chleachtais um chosc agus laghdú na coireachta a chur chun cinn
- ▲ Cur chuige eagraíochta uile a spreagadh maidir le cosc ar an gcoireacht laistigh den Gharda Síochána
- ▲ Tiomantas méadaithe maidir le cosc ar an gcoireacht a spreagadh le gníomhaireachtaí comhpháirtíochta
- ▲ Tacú le cur chuige comhordaithe maidir le dhul i ngleic le fadhbanna na coireachta in Éirinn
- ▲ Leibhéal comhoibrithe níos fearr a chur chun cinn idir an Garda Síochána agus gníomhaireachtaí eile laistigh den Stát
- ▲ Éifeachtacht bhearta um chosc agus laghdú na coireachta a fheabhsú
- ▲ Cuidiú chun acmhainní um chosc na coireachta a leithdháileadh chun an tionchar is mó a bhaint amach

I dtéarmaí torthaí, táthar ag súil go mbainfear iad seo a leanas amach sa straitéis:

- ▲ Is acmhainn mhéadaithe maidir le cosc na coireachta laistigh den Gharda Síochána s Laghdú ar an gcoireacht agus ar an eagla roimh an gcoireacht laistigh den phobal s Laghdú ar an mbaol go mbeidh duine ina íospartach coireachta
- ▲ Sábháilteacht agus slándáil fheabhsaithe sa phobal
- ▲ Laghdú ar athchiontú

3 Prionsabail Dea-Chleachtais

Agus an straitéis seo á forbairt, rinneadh imscrúdú ar straitéisí idirnáisiúnta maidir le cosc agus laghdú na coireachta féachaint le straitéisí rathúla a aithint agus foghlaim ó na samplaí sin. I measc na dtéamaí coitianta a aithníodh sa scrúdú ar na straitéisí sin bhí siad seo a leanas:

- ▲ Comhoibriú le príomh-chomhpháirtithe ar leibhéal áitiúil, cúige, náisiúnta agus idirnáisiúnta
- ▲ Cláir agus straitéisí a chomhtháthú thar gach gníomhaireacht agus comhpháirtí
- ▲ Comhpháirtíochtaí a neartú agus a chothabháil
- ▲ Straitéisí rathúla a aithint bunaithe ar thaighde agus ar fhianaise eimpíreach
- ▲ Gníomh spriocdhírthe ar thosaíochtaí sonracha
- ▲ Torthaí intomhaiste
- ▲ Anailís iomchuí
- ▲ Maoiniú

Ina theannta sin, aithníodh go gcomhlánaíonn na téamaí sa straitéis seo clár athraithe TRUST, plean cúig bliana an Gharda Síochána chun an Garda Síochána a ghairmiúlú, a nuachóiriú agus a athchóiriú.

Is ionann **TRUST** :

- ▲ Aire á thabhairt dár bpobail: Póilíneacht agus Slándáil le TRUST a thógfaidh ar thraidisiún mórtasach an Gharda Síochána den phóilíneacht phobail.
- ▲ Ár gcultúr a athnuachan: Nuair a bheidh ag éirí le Póilíneacht agus Slándáil le TRUST déanfar athnuachan ar luachanna agus ar chultúr na heagraíochta trí chéile.
- ▲ Rialachas agus Ceannaireacht Aontaithe: Bainfidh an clár le struchtúir agus rialachas nua san eagraíocht, cuntasacht mhéadaithe agus laghdú ar phróisis riaracháin.
- ▲ Ag tacú lenár ndaoine: Féachann an clár lena chinntiú go mbeidh na huirlisí, na hacmhainní, an t-eolas, na scileanna agus an tacaíocht ag gach duine san eagraíocht a theastaíonn uathu chun na róil dhúshlánacha seo atá ag dul i méid a chur i gcrích.
- ▲ Teicneolaíocht-chumasaithe: Rachaidh Póilíneacht agus Slándáil le TRUST i ngleic le bearnaí suntasacha san eagraíocht agus soláthrófar teicneolaíocht nua-aimseartha, atá oiriúnach don fheidhm.

Luaitear i dTreoirlínte na NA maidir leis an gCoireacht a Chosc (Rún ECOSOC 2002/13):

‘tá fianaise shoiléir ann nach amháin go gcuireann straitéisí um chosc na coireachta atá dea-phleanáilte cosc ar choireacht agus ar íospairt, ach cuireann siad sábháilteacht an phobail chun cinn freisin agus cuidíonn siad le forbairt inbhuanaithe tíortha. Feabhsaíonn cosc na coireachta atá éifeachtach agus freagrach cáilíocht beatha gach saoránach. Tá buntáistí fadtéarmacha aige ó thaobh na gcostas a bhaineann leis an gcóras foirmiúil ceartais choiriúil a laghdú, chomh maith le costais shóisialta eile a tharlaíonn de bharr na coireachta. Bíonn deis ann le cosc na coireachta cur chuige daonna agus níos cost-éifeachtúla a ghlacadh maidir le fadhbanna na coireachta’.

Beartaíonn siad go bunúsach:

- ▲ Rannpháirtíocht an phobail, comhoibriú agus comhpháirtíochtaí a léiríonn gnéithe tábhachtacha i gcosc na coireachta
- ▲ Cuimsítear i gcosc na coireachta raon leathan cur chuige
- ▲ Ba cheart do gach leibhéal rialtais ról ceannaireachta a bheith aige chun an choireacht a chosc agus díobháil a laghdú
- ▲ Ba cheart cosc ar an gcoireacht a chomhtháthú i ngach beartas agus clár sóisialta agus eacnamaíoch ábhartha lena n-áirítear fostaíocht, oideachas, sláinte agus pleanáil uirbeach, seirbhísí ceartais agus sóisialta le béim ar leith ar phobail, teaghlaigh, leanaí agus daoine óga i mbaol
- ▲ Ba cheart straitéisí a thógáil ar chomhpháirtíochtaí comhoibritheacha idir gníomhaireachtaí Stáit, institiúidí, eagraíochtaí pobail agus neamhrialtasacha, an earnáil ghnó agus an tsochaí shibhialta.
- ▲ Ní mór dóthain maoiniú agus acmhainní eile a bheith ann mar aon le cuntasacht shoiléir lena chinntiú go gcuirtear straitéisí i bhfeidhm agus go mbeidh siad inbhuanaithe
- ▲ Ba cheart go mbeadh straitéisí agus idirghabhálacha bunaithe ar eolas fóna ar chúiseanna na coireachta agus ar chleachtais éifeachtacha
- ▲ Ní mór do thionscnaimh um chosc ar an gcoireacht urraim a bheith acu do chearta an duine agus do riail an dlí
- ▲ Ní mór na naisc idir coireacht eagraithe áitiúil agus trasnáisiúnta a chur san áireamh
- ▲ Ba cheart do straitéisí um chosc na coireachta, nuair is iomchuí, aird chuí a bheith acu do riachtanais difriúla fhir agus mhná na sochaí agus riachtanais speisialta bhaill leochaileacha na sochaí a mheas

Ón taighde sin, fuarthas amach nach bhfuil aon chur chuige amháin ann i dtaca le cosc na coireachta. Tá raon leathan idirghabhálacha ag teastáil chun éifeachtacht a uasmhéadú. Rud is léir ónár scrúduithe ná, má táimid ag iarraidh go mbeidh straitéisí um chosc agus laghdú na coireachta éifeachtach, ní mór dúinn cur chuige ilghníomhaireachta a ghlacadh. Ní féidir leis na Gardaí an fhadhb atá leis an gcoireacht a réiteach ina n-aonar – ní féidir é a réiteach ach le rannpháirtíocht gach leibhéal na sochaí idir ghníomhaireachtaí Stáit agus an saoránach féin.

4 Straitéisí Éifeachtacha chun an Choireacht a Chosc

Mar bhonn taca ag straitéis éifeachtach chun an choireacht a chosc tá cur chuige maidir le fadhbanna a réiteach agus beidh sé bunaithe ar bhonn fianaise láidir chun méid na faidhbe a aithint, chun idirghabhálacha féideartha a aithint agus machnamh a dhéanamh ar conas a dhéanfar na hidirghabhálacha sin a sheachadadh.

Le fáil amach cibé an bhfuil straitéis rathúil nó nach bhfuil beidh measúnú agus meastóireacht leanúnach ag teastáil i rith shaolré na straitéise. D'fhéadfadh rud a oibríonn i réimse amháin gan oibriú in aon chor i réimse eile. Dá bhrí sin, ní mór don straitéis a bheith láidir go leor chun an méid atá i gceist léi a dhéanamh agus a bheith sách solúbtha ionas go mbeifear in ann í a athrú agus a leasú de réir mar is gá agus mar a shocraítear le measúnú leanúnach. Caithfidh measúnacht na straitéise a bheith bunaithe ar fhianaise, agus athbhreithniú a dhéanamh air mura n-éireoidh léi nó tacú léi má thaispeánann sí fíor-bhuntaistí.

Sáirsint Kelvin Courtney as Ionad Barr Feabhais Náisiúnta an Gharda Síochána um Chosc na Coireachta

Ní mór a thuiscint ón tús ar fad go n-éireoidh níos fearr le roinnt straitéisí thar a chéile agus go n-oibreoidh cinn níos fearr in áit amháin ná in áit eile agus go n-oibreoidh roinnt acu níos fearr ag amanna faoi leith. Tá sé tábhachtach nach dtiocfadh drochmhisneach ar an mbainistíocht ná ar an bhfoireann mura bhfuil straitéis ag obair. Tá sé tábhachtach anailís agus measúnú a dhéanamh ar an straitéis agus na cúiseanna nach bhfuil ag éirí léi nó go bhfuil droch-thorthaí ag baint léi a aithint agus gníomhú i dtaca leo.

5 Príomhghnéithe Bunúsachalonnas

Ionas go mbeidh cosc na coireachta éifeachtach caithfidh tuiscint a bheith ann faoi fhadhbanna na coireachta agus eolas nó ionchas a bheith ann faoi cad is gá a dhéanamh chun dul i ngleic leis na fadhbanna sin. I measc na bpríomhghnéithe atá mar bhunús ag aon straitéis éifeachtach leis an gcoireacht a chosc, tá siad seo a leanas, ach tá gnéithe eile ag baint leis freisin:

- ▲ Póilíneacht bunaithe ar eolas
- ▲ Réiteach fadhbanna
- ▲ Rannpháirtíocht an phobail, comhpháirtíochtaí agus tionscnaimh
- ▲ Comhoibriú le húdaráis áitiúla, Comhchoistí Póilíneachta agus Fóraim Phóilíneachta Áitiúla
- ▲ Cosc ar an gCoireacht Shuíomhúil
- ▲ Cosc ar an gCoireacht Trí Dhearadh Comhshaoil (CPTED)
- ▲ Cláir um Athstíúrtha Óige agus Cláir Scoileanna an Gharda Síochána
- ▲ Oiliúint iomchuí i gcosc na coireachta

6 Saincheisteanna Coireachta Tosaíochta

Tá coireanna i gcoinne réadmhaoine cosúil le robáil agus gadaíocht ar roinnt de na coireanna is fairsinge in Éirinn. Níl an choireacht agus an íospairt ina dhiaidh sin, scaipthe go cothrom ar fud na tíre áfach. D'fhéadfadh rud atá ag tarlú go fairsing in áit amháin gan a bheith ag tarlú in aon chor in áit eile. Mar sin féin, cé go bhféadfadh cionta coiriúla a bheith á ndéanamh i ngach ceantar, beidh roinnt coireanna ann a bheidh níos coitianta ná chéile ar fud na hÉireann.

Déanfar imscrúdú gach bliain ar an ngá catagóirí áirithe coireachta nó ciontóireachta a chur san áireamh le haghaidh aird speisialta agus beidh siad sin cuimsithe i bpleananna póilíneachta áitiúla agus cuirfidh foirne comhordaithe na coireachta i bhfeidhm iad i ngach réigiún Garda. Déanfar anailísiú ar aon phatrúin a thiofadh chun cinn maidir le coireanna an 21ú hAois amhail cibearchoireacht agus déanfar taighde ar chomhairle maidir le cosc agus scaipfear an taighde sin ar pháirtithe leasmhara sa phobal. Mar a tharla inár straitéis frith-choireachta le déanaí - Oibríocht Thor, leanfaimid ag díriú go speisialta ar athchiontaitheoirí agus ar choirpigh a thaistealaíonn thar réigiúin chun coir a dhéanamh.

7 Monatóireacht, Athbhreithniú & Rialachas

Is doiciméad oibre é Straitéis an Gharda Síochána um Chosc agus Laghdú na Coireachta agus déanfar monatóireacht agus athbhreithniú leanúnach air lena chinntiú go leanann an Straitéis ag tacú le prionsabail an chlár TRUST cúig bliana. Déanfar imscrúdú ar réimsí tosaíochta ionas gur féidir treochtaí agus saincheisteanna coireachta nua agus éiritheacha a aithint agus a ionchorprú de réir a chéile. Tá páirtithe leasmhara aonair freagrach as monatóireacht a dhéanamh ar a gcuid straitéisí sonracha féin maidir le cosc ar an gcoireacht m.sh. déanfaidh ard-cheannfoirt na roinne meastóireacht ar éifeachtacht a gcuid straitéisí sonracha féin le cúnaimh óna gCeannfoirt Bleachtairachta réigiúnacha.

Déanfaidh Ard-Cheannfort, Ionad Barr Feabhais Náisiúnta an Gharda Síochána um Chosc na Coireachta maoirseacht ar chomhleanúnachas i gcur i bhfeidhm na straitéise seo i gcomhairle leis na hArd-Cheannfoirt um Chomhlíonadh Riosca Réigiúnach & um Fheabhsú Leanúnach. Déanfar meastóireacht ghrinn ar an straitéis seo laistigh de ocht mí dhéag ó thugtar isteach í, agus aibhseofar deiseanna feabhsúcháin agus glacfar gníomh ina leith.

8 Conclúid

Níl aon amhras faoi ach gurb é an cur chuige is fearr chun déileáil le saincheistanna na coireachta agus sábháilteacht an phobail ná clár oibre fadtéarmach a chruthú chun an choireacht a chosc. Príomhdhúshlán atá os comhair gardaí sa tsochaí inniu is ea forfheidhmiú a chomhtháthú le cosc agus bearta coiscthe fadtéarmacha a nascadh le hoibríochtaí forfheidhmithe. Ó pheirspictíocht cost-éifeachtúil, taispeántar i dtaighde Eorpach gur bealaí cost-éifeachtúla iad cláir um chosc na coireachta chun dul i ngleic leis an gcoireacht agus léirítear go soláthraítear toradh maith ar infheistíocht leo. Cruthófar meon agus éiteas maidir le cosc na coireachta i measc an Gharda Síochána trí chur chuige eagraíochtúil iomlán a fhorbairt agus a chothú.

Mar eagraíocht, tá traidisiún fadbhunaithe sa Gharda Síochána de dhlúth-chaidrimh a chothú agus a fhorbairt leis na pobail ar a bhfreastalaíonn sé. Tá sé riachtanach go mbíonn an pobal i gcoilár gach rud a dhéanaimid, toisc gurb iadsan an comhghuaillí is mó atá againn inár gcuid oibre chun an choireacht a chosc agus a bhrath agus chun an pobal a chosaint. Is straitéis uileghabhálach í seo chun treoir agus cúnaimh a thabhairt agus beidh sí mar chreat chun straitéisí faoi leith agus aonair a fhorbairt chun dul i ngleic le fadhbanna ar leith na coireachta a mbíonn tionchar acu ar an bpobal. Ó pheirspictíocht eagraíochtúil de, spreagfar, leabófar agus forbrófar meon maidir le cosc na coireachta i measc na bainistíochta agus na foirne go léir. Ó pheirspictíocht phobail de, beidh sé éifeachtach ó thaobh na mbuntáistí gnóthaithe a bhaineann leis an gcosc ar an gcoireacht do chách a chur chun cinn agus leas a bhaint astu ionas go mbeidh ár bpobail níos sábháilte mar áiteanna chun oibriú agus maireachtáil iontu.

9 Plean Forfheidhmithe

ATHRÚ CULTÚIR

RÉIMSE TOSAÍOCHTA 1	ÁR GCUMAS STRAITÉISEACH MAIDIR LEIS AN gCOIREACHT A CHOSC A NEARTÚ		
CUSPÓIR	GNÍOMHARTHA	FREAGRACHT	TORTHAÍ
<p>1. Tógfaidh agus forbróidh an Garda Síochána struchtúr agus cultúr láidir san eagraíocht chun an choireacht a chosc.</p>	<p>A. Ainmniú Leas-Choimisinéara Póilíneachta & Slándála mar Seaimpín um <i>Chosc na Coireachta san eagraíocht</i>.</p>	Coimisinéir	<p><i>Cultúr Feabhsaithe maidir le Cosc ar an gCoireacht</i></p>
	<p>B. A chinntiú go gcuirtear feidhmeanna um chosc na coireachta ar an gclár oibre ag ceann de Chruinnithe Ceannaireachta Sinsearaí na gCoimisinéirí.</p>	Leas-Choimisinéir Póilíneacht & Slándáil	
	<p>C. A chinntiú go dtuigeann gach ball den Gharda Síochána an ról atá ag cosc na coireachta (trí Phleananna Póilíneachta Bliantúla agus Rannaí) chun eachtraí coireachta a laghdú.</p>	Leas-Choimisinéir Póilíneacht & Slándáil Oifigigh na Roinne	
	<p>D. Ag tógáil ar obair an Aonaid Náisiúnta um Chosc na Coireachta, <i>Ionad Barr Feabhais an Gharda Síochána um Chosc na Coireachta</i> a thógáil faoi cheannas Ardcheannfoirt tiomnaithe lánaimseartha, a leagann síos, a chuireann i bhfeidhm agus a dhéanann comhordú lárnach ar an gcleachtas is fearr maidir le cosc ar an gcoireacht le gach páirtí leasmhar inmheánach agus seachtrach. Déanfaidh an t-aonad seo comhordú agus measúnú freisin ar thionscnaimh áitiúla um chosc na coireachta agus spreagfaidh sé dea-chleachtais um chosc na coireachta a scaipeadh.</p>	Leas-Choimisinéir Póilíneacht & Slándáil	
	<p>E. A chinntiú go bhforbraítear agus go gcothaítear cultúr um chosc na coireachta trí chlár oiliúna an Gharda Síochána.</p>	Stiúrthóir Oiliúna Gach Cúntóir Réigiúnach a ainmniú mar Choimisinéir	
	<p>F. A chinntiú go mbaineann Oifigigh Náisiúnta agus Rannaí um Chosc na Coireachta leas agus go gcuireann siad i bhfeidhm “Nósanna Imeachta Oibríochta Caighdeánacha” i ngach Roinn de chuid na nGardaí.</p>	Ardcheannfort Ionad Barr Feabhais Náisiúnta an Gharda Síochána um Chosc na Coireachta Oifigigh na Roinne	
	<p>G. A chinntiú go mbeidh baint mhór ag Oifigigh um Chosc na Coireachta le feidhm bhainistíocht na coireachta sa Roinn, agus le tacaíocht a thabhairt d’Oifigí Seirbhíse an Gharda Síochána d’Íospartaigh.</p>	Oifigigh na Roinne	
	<p>H. Forbróidh agus cothóidh Ionad Barr-Feabhais um <i>Chosc na Coireachta an Gharda Síochána</i> comhpháirtíochtaí comhoibríochta le príomhpháirtithe leasmhara sa phobal, i gcúrsaí gnó agus in institiúidí tríú-leibhéal, chomh maith le Gníomhaireachtaí Stáit agus Údaráis Áitiúla.</p>	Ard-Cheannfort Biúro Caidrimh Pobail an Gharda Síochána	
	<p>I. A chinntiú go ndéanfar forfheidhmiú leanúnach ar an <i>Straitéis leis an gCoireacht a Chosc</i> agus a Laghdú ar fud Rannán an Gharda Síochána go léir.</p>	Riosca Réigiúnach Comhlíonadh & Feabhsúchán Leanúnach Ard-Cheannfoirt, Ard-Cheannfort, Ionad Barr-Feabhais um Chosc na Coireachta	
	<p>J. Athbhreithniú ar an <i>Straitéis leis an gCoireacht a Chosc & a Laghdú</i> laistigh de 18 mí dhéag óna seoladh.</p>	Aonad um Chaighdeán Ghairmiúla an Gharda Síochána	
			<p><i>Acmhainn Mhéadaithe maidir le Cosc na Coireachta</i></p>

RÉIMSE TOSAÍOCHTA 2	SEIRBHÍS GHAIRMIÚIL A FHEIDHMÍU LEIS AN gCOIREACHT A CHOSC TRÍ CHOMHPHÁIRTÍOCHT		
CUSPÓIR	GNÍOMHARTHA	FREAGRACHT	TORTHAÍ
<p>2. Tógfaidh an Garda Síochána, feidhmeoidh sé agus seachadfaidh sé seirbhíshomhleanúnach agus ghairmiúil maidir le cosc na coireachta.</p>	<p>A. Leas-Choimisinéir Cinnteoidh Póilíneacht & Slándáil go ndéanfar anailís mhionsonraithe ar fhadhbanna coireachta, ar chineálacha coireachta, ar áiteanna agus ar chiontóirí ilghníomhacha ar leibhéal áitiúil, d'fhonn Straitéisí náisiúnta agus saincheaptha</p>	<p>Leas-Choimisinéir Póilíneacht & Slándáil</p>	<p><i>Pleananna um Chosc agus Laghdú na Coireachta</i></p>
	<p>B. Plean um Chosc na Coireachta na Roinne a fhorbairt a chuireann in iúl go soiléir tosaíochtaí, spriocanna agus torthaí ar chosc na coireachta go háitiúil.</p>	<p>Divisional Officers</p>	
	<p>C. Cur chuigí oiriúnacha a aithint agus a thiomáint maidir le cosc na coireachta a chuirfear i bhfeidhm ar bhonn Rannach trí bhíthin:</p> <p><i>Cosc ar an gCoireacht Shóisialta</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▲ Clár Scoileanna an Gharda Síochána ▲ Tionscadail Athstúirthe Óige an Gharda Síochána s Ambasadóirí um Chosc na Coireachta s Ag Tacú le Pobail Níos Sábháiltes Laethanta Gníomhaíochta um Chosc na Coireachta s Faire Comharsanachta ▲ Pobal ar Aire ▲ Foláireamh Téacs ▲ Stop le Gadaíocht Feirme <p><i>Cosc ar an gCoireacht de réir Suímh</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▲ CPTED – (Cosc ar an gCoireacht Trí Dhearadh Comhshaoil) ▲ Cosc ar Choireacht i Láithreacha ina ndéantar go leor coireachta ▲ Samhail Réiteach Fadhbanna SARA ▲ Tionscnamh um athbhreithniú slándála ar Faire Ospidéal <p><i>Clár Athimeasctha</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▲ Clár Athstúirthe Óige an Gharda Síochána ▲ Cleachtas Athcheartaitheach ▲ Bainistíocht Ciontóirí Ilghníomhacha 	<p>Ard-Cheannfort Bhiúro an Gharda Síochána um Rannpháirtíocht sa Pobal</p> <p>Oifigigh na Roinne</p>	<p><i>Roghanna Méadaithe i gCuir Chuige um Chosc na Coireachta</i></p>
	<p>D. Comhdháil Bhliantúil Dhá Lá a Óstáil agus Sheachadadh maidir leis an gCoireacht a Chosc ag Coláiste na nGardaí.</p> <p>Lá 1 Scoth-Chleachtóirí sa Tionscail i gCosc na Coireachta</p> <p>Lá 2 Ceardlanna le haghaidh Oifigeach um Chosc na Coireachta</p>	<p>Ardcheannfort Ionad Barr Feabhais Náisiúnta an Gharda Síochána um Chosc na Coireachta</p>	

RÉIMSE TOSAÍOCHTA 2	SEIRBHÍS GHAIRMIÚIL A FHEIDHMÍU LEIS AN gCOIREACHT A CHOSC TRÍ CHOMHPHÁIRTÍOCHT		
CUSPÓIR	GNÍOMHARTHA	FREAGRACHT	TORTHAÍ
<p>2. Forbróidh an Garda Síochána seirbhís ghairmiúil um chosc na coireachta agus feidhmeoidh sé agus seachadfaidh sé é. (ar lean)</p>	<p>E. A chinntiú go dtugtar breisoiliúint rialta i CPD do gach Oifigeach Náisiúnta & Roinne i gCosc na Coireachta maidir le teorir, cleachtas agus nuálaíocht Chosc na Coireachta.</p>	<p>Ardcheannfort Ionad Barr Feabhais Náisiúnta an Gharda Síochána um Chosc na Coireachta</p>	<p><i>Acmhainn Mhéadaithe i gCosc na Coireachta</i></p>
	<p>F. Óstálfaidh <i>Ionad Barr Feabhais Náisiúnta an Gharda Síochána um Chosc na Coireachta</i> dhá Chruinniú faoi dhó sa bhliain den Chomhpháirtíocht Straitéiseach le páirtithe leasmhara gnó agus pobail cosúil le miondíoltóirí, páirtithe leasmhara i ngadaíocht miotail srl.</p>	<p>Ardcheannfort Ionad Barr Feabhais Náisiúnta an Gharda Síochána um Chosc na Coireachta</p>	
	<p>G. Óstálfaidh Oifigigh na Roinne cruinnithe comhpháirtíochta áitiúla bliantúla le páirtithe leasmhara gnó agus pobail, cosúil le miondíoltóirí, páirtithe leasmhara i ngadaíocht miotail, Feirmeoirí Aontaithe na hÉireann srl.</p>	<p>Oifigigh na Roinne</p>	
	<p>H. Sainaitheoidh agus tabharfaidh Oifigigh na Roinne próifíl do shaincheisteanna a bhaineann le mí-ord poiblí go háitiúil agus oibreoidh siad i gcomhar le páirtithe leasmhara sa phobal chun cásanna den mhí-ord sin a chosc agus a laghdú.</p>	<p>Oifigigh na Roinne</p>	
	<p>I. Déanfaidh Ionad <i>Barr Feabhais an Gharda Síochána um Chosc na Coireachta</i> taighde agus forbróidh sé Córas Dámhachtana um Chosc na Coireachta agus scaipfidh sé dea-chleachtais um chosc na coireachta agus slándála ar fud na Ranna.</p>	<p>Ardcheannfort Ionad Barr Feabhais Náisiúnta an Gharda Síochána um Chosc na Coireachta</p>	

RÉIMSE TOSAÍOCHTA 3		CINEÁLACHA CUR CHUIGE SAINCHEAPTHA A CHUR I BHFEIDHM MAIDIR LEIS AN gCOIREACTH		
CUSPÓIR	GNÍOMHARTHA	FREAGRACHT	TORTHAÍ	
3. Cuirfidh an Garda Síochána sraith cur chuige saincheaptha maidir le cosc na coireachta i bhfeidhm chun pobail a chosaint ón gcoireacht	A. Tionscnófar oibríochtaí faisnéise agus eolas-bhunaithe chun díriú ar chineálacha coireanna atá fairsing d'fhonn robálacha, gadaíocht ó shiopaí agus gadaíocht ó fheithiclí a laghdú.	Oifigigh na Roinne	<i>Coireacht Laghdaithe</i>	
	B. A chinntiú go ndéantar anailís ar bhonn rialta chun láithreacha ina dtarlaíonn go leor coireachta a aithint agus an <i>modh oibre</i> a úsáidtear.	An Garda Síochána Seirbhís Anailíse Oifigigh na Roinne		
	C. Pleananna áitiúla um chosc na coireachta a fhorbairt chun limistéir a aithnítear mar láithreacha ina ndéantar go leor coireanna a ghardáil.	Oifigigh na Roinne		
	D. A chinntiú go dtugtar comhairle maidir le cosc na coireachta agus slándáil d'áitritheoirí áitiúla agus do ghnóthaí i limistéir ina dtarlaíonn go leor coireanna ar bhonn tráthúil.	Oifigigh na Roinne		
	E. A chinntiú go gcuirtear oibríochtaí um chosc na coireachta ar leibhéal Náisiúnta agus Réigiúnach i bhfeidhm chun dul i ngleic le coiriúlacht idir-réigiúnach.	Leas-Choimisinéir Póilíneacht & Slándáil Coimisinéirí Cúnta		
	F. A chinntiú go bhfaigheann aonaid oibríochta tacaíocht le hacmhainní agus faisnéis	Coimisinéirí Cúnta Réigiúnacha		
	G. Athchiontaitheoirí agus ciontóirí ilghníomhacha a aithint agus a chinntiú go gcuirtear ar an eolas agus go gcoinnítear ar an eolas gach aonad oibríochta le faisnéis mar sin.	An Garda Síochána Seirbhís Anailíse Oifigigh na Roinne		
	H. Pleananna áitiúla um chosc na coireachta a fhorbairt chun dul i ndiaidh agus díriú ar athchiontaitheoirí agus ar chiontóirí ilghníomhacha.	Oifigigh na Roinne		
	I. A chinntiú go mbíonn athchiontaitheoirí agus ciontóirí ilghníomhacha faoi réir bainistíocht cásanna ciontóirí agus go bhfaigheann gach Rannóg Gardáí tacaíocht chun an ról sin a chomhlíonadh.	Leas-Choimisinéir Oibríochtaí Oifigigh na Roinne		
	J. Tionscnaimh a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm atá deartha chun íospairt arís is arís laistigh de rannáin a chosc agus a laghdú.	Oifigigh na Roinne		<i>Feasacht Mhéadaithe maidir le Cosc na Coireachta</i>
	K. Comhairle um chosc na coireachta agus comhairle shlándála iomchuí a chur chun cinn agus a sheachadadh.	Oifigigh na Roinne Ardcheannfort Ionad Barr Feabhais Náisiúnta an Gharda Síochána um Chosc na Coireachta		
	L. <i>aide memoire</i> a fhorbairt chun comhairle chaighdeánach faoi chosc na coireachta a thabhairt d'íospartaigh coireanna cosúil le robáil.	Oifigigh na Roinne Ardcheannfort Ionad Barr Feabhais Náisiúnta an Gharda Síochána um Chosc na Coireachta		

RÉIMSE TOSAÍOCHTA 4		TEACHTAIREACHTAÍ MAIDIR LEIS AN gCOIREACHT A CHOSC A CHUR IN IÚL DON PHOBAL		
CUSPÓIR	GNÍOMHARTHA	FREAGRACHT	TORTHAÍ	
<p>4. Tógfaidh an Garda Síochána forbróidh sé agus feidhmeoidh sé raon leathan réitigh cumarsáide chun príomhtheachtaireachtaí maidir le cosc na coireachta a scaipeadh ar an bpobal.</p>	<p>A. Sásraí oiriúnacha a aithint chun príomhtheachtaireachtaí maidir le cosc na coireachta a scaipeadh ar phobail.</p> <p>E.G - Fógraí ar chláir fógraí</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sprioc-fheachtais faisnéise poiblí áitiúla thar raon meán - Marcáil carranna patróil - Meáin shóisialta 	<p>Stiúrthóir Cumarsáide</p> <p>Ardcheannfort Ionad Barr Feabhais Náisiúnta an Gharda Síochána um Chosc na Coireachta</p>	<p><i>Scaipeadh feabhsaithe ar Chomhairle maidir le Cosc na Coireachta</i></p>	
	<p>B. A chinntiú go seachadtar comhairle faoi chosc na coireachta ar bhealach simplí sna meáin.</p>	<p>Stiúrthóir Cumarsáide</p> <p>Ardcheannfort Ionad Barr Feabhais Náisiúnta an Gharda Síochána um Chosc na Coireachta</p>		
	<p>C. Sásraí comhairle saincheaptha maidir le cosc na coireachta a fhorbairt le haghaidh na bpobal sin a bhfuil sé deacair teacht orthu agus atá leochaileach.</p>	<p>Stiúrthóir Cumarsáide</p> <p>Ardcheannfort Ionad Barr Feabhais Náisiúnta an Gharda Síochána um Chosc na Coireachta</p>		<p><i>Acmhainn Mhéadaithe maidir le Cosc na Coireachta</i></p>
	<p>D. Feidhmchlár um chosc na coireachta a fhorbairt agus a dhearadh lena scaipeadh ar IOS, Android agus ardáin Windows.</p>	<p>Stiúrthóir Cumarsáide</p> <p>Stiúrthóir Feidhmiúcháin TFC Ard-Cheannfort na nGardaí</p>		
	<p>E. Leanúint ag úsáid an chláir teilifíse <i>CrimeCall</i> chun comhairle faoi chosc na coireachta a scaipeadh ar an bpobal gach mí.</p>	<p>Ard-Cheannfort Bhiúro an Gharda Síochána um Rannpháirtíocht sa Phobal</p>	<p><i>Seachadadh ábhartha agus dírithe ar Chomhairle maidir le Cosc na Coireachta</i></p>	
	<p>F. Dhá sheachtain thiomnaithe ar chosc na coireachta a óstáil gach bliain ar théamaí ábhartha.</p>	<p>Chief Superintendent Garda Bureau of Community Engagement</p>		
	<p>G. Oibriú le páirtithe leasmhara ábhartha lena chinntiú go gcuirtear prionsabail CPTED san áireamh maidir leis an timpeallacht thógtha.</p>	<p>Ardcheannfort Ionad Barr Feabhais Náisiúnta an Gharda Síochána um Chosc na Coireachta</p>		
	<p>H. A chinntiú go seachadtar comhairle rialta agus ábhartha faoi chosc na coireachta ag cur treochtaí agus cúinsí séasúracha coireachta atá ag teacht chun cinn san áireamh.</p>	<p>Oifigigh na Roinne</p> <p>Seirbhís Anailíse an Gharda Síochána</p> <p>Ardcheannfort Ionad Barr Feabhais Náisiúnta an Gharda Síochána um Chosc na Coireachta</p>		

RÉIMSE TOSAÍOCHTA 4		TEACHTAIREACHTAÍ MAIDIR LEIS AN gCOIREACHT A CHOSC A CHUR IN IÚL DON PHOBAL	
CUSPÓIR	GNÍOMHARTHA	FREAGRACHT	TORTHAÍ
4. Tógfaidh an Garda Síochána forbróidh sé agus feidhmeoidh sé raon leathan réitigh cumarsáide chun príomhtheachtaireachtaí maidir le cosc na coireachta a scaipeadh ar an bpobal. (ar lean)	I. Athbhreithniú leanúnach a dhéanamh ar rath thionscnaimh um chosc na coireachta agus athchoigeartú de réir mar is gá.	Oifigigh na Roinne An Garda Síochána Seirbhís Anailíse	<i>Acmhainn Mhéadaithe maidir le Cosc na Coireachta</i>
	J. A chinntiú go ndéantar athbhreithniú rialta ar an soláthar a dhéanann an Garda Síochána ar chomhairle maidir le cosc na coireachta.	Stiúrthóir Cumarsáide Ardcheannfort Ionad Barr Feabhais Náisiúnta an Gharda Síochána um Chosc na Coireachta	
	K. Rannpháirtíocht ghníomhach an phobail a lorg trína gcur ar an eolas faoin ngá atá le gníomhú ar chosc na coireachta agus a ról maidir leis.	Stiúrthóir Cumarsáide Oifigigh na Roinne	
	L. An fhaisnéis is gá a thabhairt do phobail chun dul i ngleic le fadhbanna coireachta.	Oifigigh na Roinne Ard-Cheannfort Bhiúró an Gharda Síochána um Rannpháirtíocht sa Phobal	
	M. Deiseanna agus sásraí nua a iniúchadh chun comhairle faoi chosc na coireachta a sheachadadh.	Stiúrthóir Cumarsáide Ardcheannfort Ionad Barr Feabhais Náisiúnta an Gharda Síochána um Chosc na Coireachta	

